

Reindrift

Reindriften i Norge

- 540 Sidaandeler
- Reintall 215 000 rein
- Antall personer i reindriften 3300
- Øst- og vest Finnmark reinbeiteområde utgjør omtrent 70% av den samlede reindriften i Norge
- 71 Reinbeitedistrikt
- Fellesbeiteområder
- 4 tamreinlag – Rendal reinselskap

I Nordland reinbeiteområde er det 41 siidaandeler fordelt på 12 reinbeitedistrikt. Det er fem reinbeitedistrikter i Troms reinbeiteområde som delvis ligger innenfor grensene til Nordland fylke. Disse distriktene har til sammen 13 siidaandeler. Totalt er det rundt 290 personer som er direkte knyttet til utøvelsen av reindrif i Nordland.

For reindrif i Nordland er det store utfordringer knyttet til topografi, klima og balansen mellom de ulike årstidsbeitene. Topografien påvirker framkommelighet og bruken av beitene.

Reindrift er grunnlag for samisk kultur, samisk språk og retten til en fremtid for det samisk folk.

Reindrifftsretten bygger på alders tids bruk. Reindrifftsloven beskriver nærmere hva som ligger i reindrifftas rettigheter og plikter.

Retten til reindrift er forbeholdt deler av den samiske befolkningen. Alle som skal drive med reindrift må tilhøre en siidaandel (driftsenhet/familieforetak) i et reinbeitedistrikt.

Vår arv som kulturbærer for språk, næring og tradisjonell kunnskap

Hva slags rettigheter har reindriften?

Retten til å drive med reindrift omfatter flere typer rettigheter. De er beskrevet nærmere i reindriftsloven.

Beiterett § 19: Rett til å la reinen beite i fjell og utmark.

Rett til husvære § 21: Rett til å føre opp nødvendige gjeterhytter, gammer og buer i utmark. En reineier må ha godkjenning av Reindriftsstyret til å sette opp gjeterhytte. I saksbehandlingen skal grunneier og andre interesser høres.

Rett til flyttleier § 22: Rett til fritt og uhindret å flytte med reinen langs reindriften flyttleier. Det er i utgangspunktet forbudt å gjennomføre tiltak som hindrer bruken av flyttleier. En flyttleier kan gå over arealer som gjennom årene er gjort om til innmark. Reindriften vil da fortsatt ha rett til å flytte over arealet.

Rett til motorferdsel § 23: Rett til å bruke nødvendige motoriserte fremkomst- og transportmidler. I motorferdselloven er det unntak fra det generelle forbudet mot motorferdsel for nødvendig person- og godstransport i reindriftnæringa.

Rett til gjerder og anlegg § 24: Rett til å føre opp arbeids- og sperregjerder, slakteanlegg, broer og andre anlegg som er nødvendige for reindriftnæringa. Anlegg som skal stå ut over en sesong, må godkjennes av Landbruks- og matdepartementet. I saksbehandlingen skal grunneier og andre interesser høres. Midlertidige anlegg kan settes opp uten søknad. De skal plasseres slik at de ikke er unødvendig skjemmende. De skal heller ikke være til vesentlig skade eller ulempe for andre.

Rett til brensel og trevirke § 25: Rett å ta ut nødvendig trevirke (lauvtrær, eier og tørre bartrær) til brensel, gammer, teltstenger, enkle redskaper, o.l. Private skogeiere kan kreve betaling for friske lauvtrær.

Rett til jakt, fangst og fiske § 26: Denne retten gjelder på statsgrunn på samme vilkår som for innenbygdsboende.

Bortsett fra retten til jakt, fangst og fiske, gjelder rettighetene både på statsgrunn og på privat grunn.

Reindrift er en arealavhengig næring. Totalt bruker reindriftnæringa ca. 40 % av landarealet på fastlandet i Norge. I motsetning til andre landbaserte primærnæringer som kan dyrke og tilplante nye arealer, blir beite- og ressursgrunnlaget for reindriften stadig mindre. Dette skyldes ulike former for inngrep.

For reindriften er det store utfordringer knyttet til topografi, klima og balansen mellom de ulike årstidsbeitene. Topografien påvirker framkommelighet og bruken av beitene.

Retten til å utøve reindrift gir rett til å la reinen beite i fjellet og annen utmarksstrekning herunder også tidligere dyrket mark og slåtteng

Reindrift og andre interesser

Reindriften fastsetter også forpliktelser som andre parter har ovenfor reindriften.

Sikring av reindriftsarealene § 1 (formålsparagrafen): Både grunneiere, andre rettighetshavere og myndighetene har et ansvar for å sikre reindriftsarealene som reindriften viktigste ressursgrunnlag.

Unngå tiltak som er til skade/ulempe for reindriften § 63: Grunneier eller annen bruksberettiget må ikke utnytte eiendom på en slik måte at det er til vesentlig skade eller ulempe for reindriften. Reinbeitedistriktet skal varsles før det iverksettes tiltak som kan bli til vesentlig skade eller ulempe for reindriften.

Retten til å utøve reindrif gir rett til å la reinen beite i fjellet og annen utmarksstrekning herunder også tidligere dyrket mark og slåtteng

Vise hensyn og opptre med varsomhet § 65: Alle som ferdes i område hvor det beiter rein, plikter å vise hensyn og opptre med varsomhet. Reinen må ikke uroes eller skremmes unødige. Det skal vises særlig hensyn i reinens brunsttid og kalving, og når det foregår arbeid med reinen.

Reinbeitedistriktet er part i, og har rett til å uttale seg, saker som berører reindrifta i distriktet. Det betyr at distriktet skal behandles som part og få tilsendt varslinger, høringer, utredninger, planer, o.l.

Areal inngrep

Vannkraft utbygging av ulike størrelser har skapt store utfordringer for reindriften med store vannmagasin

Vannkraft utbygging av ulike størrelser har skapt store utfordringer for reindriften med store vannmagasin

Trekk og flyttveier som blir endret
Beiteland under vann
Anleggsveier
Hyttebygging / fritidsboliger
Letter for folk flest

A scenic landscape featuring a river flowing through a valley. In the foreground, a stone dam or barrier is visible, with water flowing over it. The background shows rolling green hills and mountains under a clear sky. The overall scene is peaceful and natural.

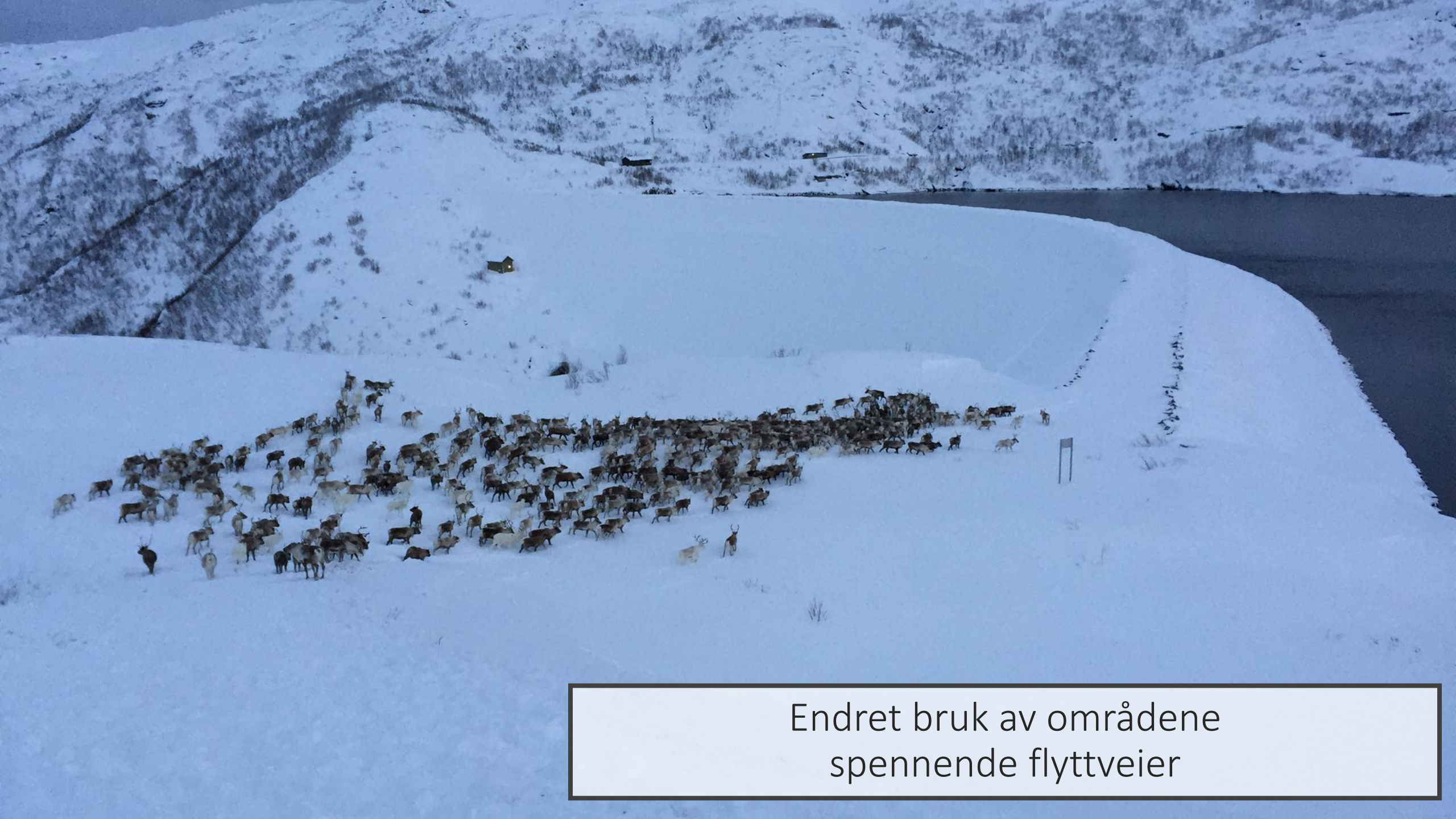
Vannkraft utbygging av ulike størrelser har skapt store utfordringer for reindriften med store vannmagasin

Vindkraft
Mineraler/gruvedrift

Trekk og flyttveier som blir endret
Beiteland under vann
Anleggsveier
Hyttebygging / fritidsboliger
Letter for folk flest

Havbruk i
reinbeiteområde
berøre flytt og trekkveier

Endret bruk av områdene
spennende flyttveier

Forhold til annen bruk

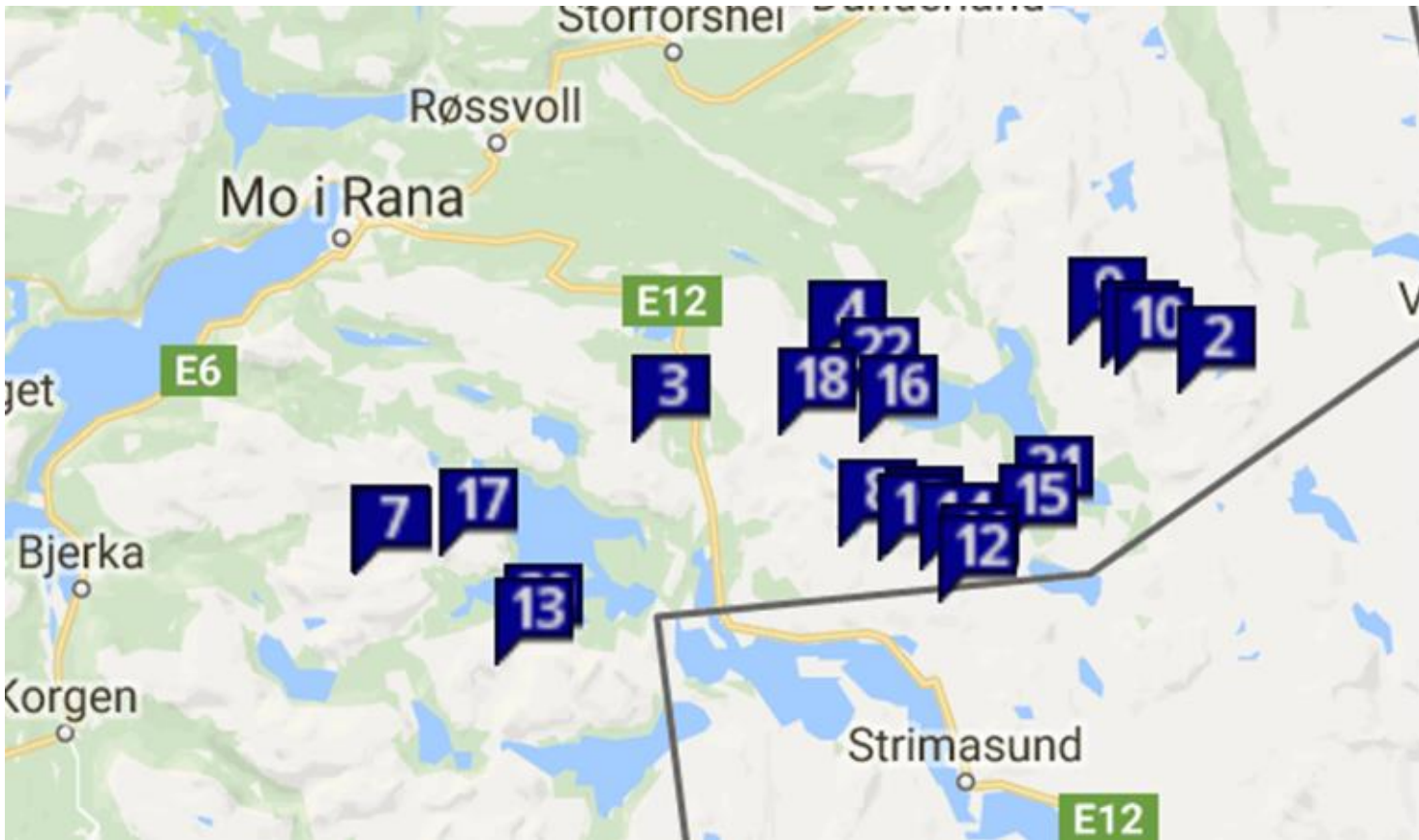
- Jordbruket og skogbruket kan utnytte sin eiendom til vanlig landbruksformål
- Grunneiere og bruksberettigede må ikke utnytte sin eiendom slik at den er til skade eller ulempe for reindriften
- Varsel skal gis før tiltak starter
- Det skal vises hensyn hvor rein beiter
- Særlig hensyn brunstiden, kalvingstiden og når det arbeides med rein
- Hund, gjelder hundeloven

Hvordan påvirkes reindriften i arealsaker

- Mange tror at reinbeitedistriktene er reguleringsmyndighet
- Prater vi med reineieren går det sikkert greit
- Hvorfor må reindriften gå i mot alt
- Rein går jo på vei og jernbane
- En hytte kan vel ikke bety noe
- Om de får erstatning blir de fornøyd

Hvordan argumentere reinbeitedistriktet

- Hvordan områdene brukes
- Hvilke årstidsbeiter
- Flere inngrep i område
- Endring av trekkmonster
- Dokumentere bruken
- Tap av beiteland

Kan en komme til enighet!!!

- Dialog
- Befaring
- Kommunens areal plan
- Vilje til endring i plan
- Forståelse for reindriftens bruk
- Ikke investere i tiltaket på forhånd
- Naboforhold
- Unngå dispensasjons søknader

Rein på innmark

I praksis kan det være vanskelig å hindre at rein trekker inn på innmark. Reinen beiter ofte på arealene i nærheten. Innmarksteigene er i liten grad beskyttet av gjerder som skjermer dem mot beitende rein. Ofte må reineieren dra omkring i et større område og jage rein bort fra ulike innmarksteiger.

I de aller fleste tilfeller løser dette seg uten større skader. Dersom reinen forårsaker skader av betydning, kan det kreves erstatning fra reineier/reinbeitedistrikt. Dette framgår av reindriftingslovens § 67. Dersom det ikke oppnås enighet om erstatning, kan det kreves at denne fastsettes ved skjønn av jordskifteretten, etter reindriftingslovens § 70.

§ 67. Objektivt og felles ansvar

Med de unntak som er fastsatt i denne lov, er eier av rein ansvarlig for skade reinen volder uten hensyn til skyld.

For skade som voldes av rein i reinbeitedistrikt, er samtlige reineiere som utøver reindrifft i distriktet ansvarlige en for alle og alle for en. Er slik skade voldt utenfor reinbeitedistrikt av rein som må antas å tilhøre reineiere som utøver reindrifft i nærliggende distrikt, er de reineiere som utøver reindrifft i vedkommende distrikt på samme måte solidarisk ansvarlige overfor skadelidte.

§ 67. Objektivt og felles ansvar

- I saken som Høyesterett avgjorde 9 mai 2018, ble det fra reindriften anført at reglene i reindriftsloven om reineiernes erstatningsansvar er i strid med grunnloven § 98 om likebehandling og §108 om vern av samisk språk , kultur og samfunnsliv.
- Diskriminering av reindriften sammenliknet med eiere av andre beitedyr
- Betydning av det objektive ansvaret
- Kan Høyesteretts dommen få betydning i fremtidige saker
- Kan det bli vanskeligere for grunneier å påberope seg erstatning for påståtte reinskader

Vi blir
ikke
blaut på
skankan

Tror dokk
det e
trygd

Tusen takk !

